

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Chaloupkové a soudkyň JUDr. Jitky Denemarkové a Mgr. Patricie Adamičkové v právní věci žalobce: **Státní tiskárna cenin, s. p.**, IČ: 00001279, se sídlem Praha 1, Růžová 943/6, právně zast. JUDr. Pavlem Musilem, Ph.D., advokátem se sídlem Praha 1, Hellichova 458/1, proti žalovanému: **Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky**, IČ: 48135313, se sídlem Praha 1, Dlouhá 13, právně zast. prof. JUDr. Miroslavem Bělinou, CSc., advokátem se sídlem Praha 1, Dlouhá 13, pro zaplacení 500.000,- Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 8. září 2010 č. j. 42 C 38/2010 - 62,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se **m ě n í** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci 496.500,- Kč s úroky z prodlení z této částky v zákonné výši od 14. 8. 2009 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku; v části, kterou byla zamítnuta žaloba o částku 3.500,- Kč s příslušenstvím a příslušenství za dobu od 26. 3. 2009 do 13. 8. 2009, se potvrzuje.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na nákladech řízení před soudy obou stupňů 96.700,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Pavla Musila.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem ze dne 8. 9. 2010 soud I. stupně zamítl žalobu, již se žalobce domáhal na žalovaném zaplacení částky 500.000,- Kč s příslušenstvím. Současně uložil žalobci povinnost, aby zaplatil žalovanému na nákladech řízení 57.840,- Kč. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobu, již se žalobce domáhal na žalovaném vrácení peněžitého plnění z titulu vrácení zaplaceného poplatku za rozhodčí řízení, které bylo zahájeno u žalovaného na podkladě návrhu žalobce, neshledal důvodnou. Shledal, že žalobce zaplatil poplatek za rozhodčí řízení ve výši 1,000.000,- Kč. Protože mezi účastníky rozhodčího řízení probíhalo mimosoudní jednání, rozhodčí řízení bylo přerušeno. Ve věci v rozhodčím řízení bylo

nařízeno první ústní jednání na den 17. 3. 2008, které se však nekonalo, neboť bylo odročeno na neurčito, protože účastníci spolu stále jednali o smírném vyřešení. Další jednání bylo nařízeno na den 10. 6. 2008, které rovněž bylo odročeno na neurčito. Dne 3. 6. 2008 žalobce oznámil žalovanému, že návrh bere zpět, neboť došlo k dohodě, a současně požadoval vrácení poloviny zaplaceného poplatku. Žalovaný o tomto rozhodl dne 28. 7. 2008 usnesením tak, že řízení zastavil, návrh na vrácení poloviny zaplaceného poplatku za rozhodčí řízení zamítl, a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobce se posléze žalobou domáhal zaplacení poloviny zaplaceného poplatku s odůvodněním, že ve věci se jednání nekonalo, a navíc vzal žalobu zpět 10 dnů předtím, než se mělo první nařízené jednání konat. Žalovaný odmítal toto plnění vrátit, poukazoval na nedostatek pravomoci soudu k rozhodování, a odkázal na ust. § 5 Pravidel o nákladech rozhodčího řízení pro vnitrostátní spory, které stanoví tři podmínky k vrácení soudního poplatku, z nichž jedna je, že ke zpětvzetí žaloby musí dojít žalovanému nejpozději sedm dnů před zahájením nařízeného prvního ústního jednání, a v tomto případě tato podmínka splněna nebyla.

Předmětem řízení proto bylo posoudit, zda žalobci náleží vrácení poplatku za stavu, když žalobu nevezal tak, jak je uvedeno podle Pravidel, před prvním nařízeným ústním jednáním, ale před dalším nařízeným jednáním. Soud I. stupně uzavřel, že pokud první ústní jednání bylo nařízeno na den 17. 3. 2008, pak žalobce by měl nárok na vrácení části zaplaceného poplatku, pokud by vzal žalobu zpět sedm dnů před tímto datem. Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, tak neměl nárok na „využití ust. § 5 Pravidel“, a též nesouhlasil s argumentací žalobce ohledně výkladu tohoto paragrafu v souvislosti s vrácením části zaplaceného poplatku.

Proti rozsudku podal žalobce odvolání a soudu I. stupně v něm vytykal nesprávné právní posouzení věci. Poukazoval na to, že skutkové okolnosti projednávané věci byly nesporné, a pro rozhodnutí věci mělo zásadní význam právní posouzení výkladu ust. § 5 Přílohy k Řádu rozhodčího soudu. Nesouhlasil se závěrem soudu I. stupně, který si je vyložil tak, že rozhodujícím okamžikem je datum, na které bylo nařízeno první jednání, nehledě na to, že jednání bylo odročeno, resp. se nekonalo. S tímto závěrem žalobce polemizoval a v této souvislosti odkazoval na ust. § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. Rovněž poukazoval i na výkladová pravidla vztahující se k ust. § 35 obč. zák. a § 266 obch. zák., a dále na výklad vůle účastníků rozhodčího řízení ve vztahu ke konkrétní situaci, za níž ke zpětvzetí návrhu došlo. Odkázal též na ust. § 3 obč. zák. se zřetelem k tomu, že nevrácení poplatku se přičí dobrým mravům a i tato hlediska ve vztahu k nevrácení poplatku v odůvodnění svého odvolání uplatnil, též rozebíral účel poplatku jako nákladu účelně vynaloženého v rozhodčím řízení, a částku 1,000.000,- Kč, kterou zaplatil, považoval za zcela neodpovídající postupu rozhodčího soudu v řízení vzhledem k jeho průběhu. Zmínil se i o Pravidlech Mezinárodního rozhodčího soudu ohledně vrácení poplatku i dalších rozhodčích soudů při posuzování nároku, který v řízení on uplatnil. Navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně odvolací soud změnil tak, že se žalobě vyhovuje.

Žalovaný ve svém vyjádření k odvolání žalobce vyvracel jeho důvody a nesouhlasil s odvolací argumentací žalobce. Zdůraznil, že žalobce zaplatil poplatek za rozhodčí řízení dobrovolně na základě rozhodčí smlouvy. Poukazoval též na nedostatek pravomoci obecného soudu, kdy podle něj obecné soudy zásadně nemají pravomoc přezkoumávat správnost rozhodnutí rozhodčího soudu, neboť tuto pravomoc nemá ani Ústavní soud ČR. V této souvislosti odkazoval na příslušná ustanovení Řádu o rozhodčím řízení a navrhl, aby rozsudek

soudu I. stupně byl zrušen a řízení zastaveno a žalovanému přiznána náhrada nákladů řízení. V případě, že by takto soud odvolací nerozhodl, odkázal na výklad ust. § 5 Pravidel, na podkladě kterých se žalobce domáhal plnění. Hlediska zde uvedená v tomto ustanovení podrobně rozváděl, a zejména nesouhlasil s výkladem žalobce a rovněž nesouhlasil ani s odkazem na ust. § 3 odst. 1 obč. zák. s tím, že nelze dovodit, „že by bylo lze zkoumat, zda je v souladu s dobrými mravy interpretace právního úkonu anebo právní normy“. Nesouhlasil ani se závěry žalobce ohledně charakteru zaplacení poplatku za rozhodčí řízení a na odkaz na zvyklosti rozhodčích soudů. Navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl jako věcně správný potvrzen.

Odvolací soud z podnětu odvolání žalobce přezkoumal jím napadený rozsudek i řízení předcházející a odvolání shledal důvodným. Vzhledem k tomu, že odvolací soud nesdílel právní závěry soudu I. stupně, opakoval dokazování čtením listin.

Z listiny ze dne 10. 8. 2007 zjistil, že žalovaný dal na vědomí žalobci příjem žaloby a požádal ho, aby zaplatil ve lhůtě 10-ti dnů od doručení této výzvy na účet Rozhodčího soudu 1,000.000,- Kč jako poplatek za rozhodčí řízení podle Pravidel o nákladech rozhodčího řízení. Z listiny ze dne 21. 8. 2007 zjistil, že byl potvrzen příjem dokladu o zaplacení poplatku za rozhodčí řízení s tím, že byla zaslána žaloba straně žalované k tomu, aby zaslala žalobní odpověď do 14-ti dnů ode dne doručení. Z listiny ze dne 31. 8. 2007 zjistil, že žalovaný vydal usnesení s odůvodněním, že na základě žádosti strany žalované ze dne 30. 8. 2007 se rozhodčí řízení přerušuje do 30. 9. 2007 s tím, že lhůta k podání žalobní odpovědi a jmenování rozhodce za stranu žalovanou se prodlužuje do 14. 10. 2007. Z listiny ze dne 3. 10. 2007 zjistil, že řízení bylo na základě žádosti strany žalované přerušeno do 15. 12. 2007 s tím, že lhůta k podání žalobní odpovědi a jmenování rozhodce za stranu žalovanou byla prodloužena do 15. 12. 2007. Z listiny ze dne 23. 1. 2008 zjistil, že žalovaný předvolal k jednání stanovil ústní jednání na den 17. 3. 2008 v 10.00 hod. s tím, aby se účastníci k němu dostavili, a s poučením, že v případě, že se nedostaví bez uvedení dostatečných důvodů, může být v jednání pokračováno podle ust. § 26 odst. 3 Řádu rozhodčího soudu. Z listiny ze dne 7. 3. 2008 zjistil, že žalobce požádal, aby z důvodu probíhajících mimosoudních jednání s žalovaným oba požádali o odročení ústního jednání, které bylo nařízeno na den 17. 3. 2008 s tím, aby bylo odročeno o jeden měsíc. Z listiny ze dne 12. 3. 2008 zjistil, že žalovaný vydal usnesení, kterým bylo ústní jednání stanoveno na den 17. 3. 2008, že bylo odročeno na neurčito. Z listiny ze dne 3. 4. 2008 zjistil, že žalovaný předvolal účastníky k ústnímu jednání na den 10. 6. 2008. Dne 3. 6. 2008 došla žalovanému zpráva od účastníků, že dospěli „ke konsensu ohledně mimosoudního narovnání a v těchto dnech uzavírají dohodu o mimosoudním narovnání sporu, který je předmětem rozhodčího řízení“, a proto požádali o odročení jednání, které bylo nařízeno na den 10. 6. 2008, s tím, že žalobce v návaznosti na uzavření dohody o narovnání podá za podmínky splnění závazků z této dohody zpětvzetí žaloby nejpozději do 4. 7. 2008.

Z usnesení ze dne 28. 7. 2008 vydaného žalovaným odvolací soud zjistil, že rozhodčí řízení bylo zastaveno, návrh žalobce na vrácení poloviny poplatku byl zamítnut, a že žádná ze stran nemá nárok na náhradu nákladů řízení. Z odůvodnění tohoto usnesení vyplývá, že dne 13. 6. 2008 bylo žalovanému doručeno zpětvzetí žaloby, v němž žalobce oznamoval, že v předchozích dnech došlo k uzavření dohody o mimosoudním narovnání sporu. Proto z důvodu zpětvzetí žaloby žalující stranou v plném rozsahu před nařízením prvního jednání v souladu s ust. § 5 Přílohy k Řádu rozhodčího soudu - Pravidla o nákladech pro vnitrostátní spory požádala strana žalující o vrácení 50-ti procent poplatku po právní moci usnesení o zastavení řízení. Zde žalovaný odkázal na ust. § 5 Přílohy k rozhodčímu řádu a vzhledem

k tomu, že první ústní jednání bylo nařízeno již na den 17. 3. 2008 a ke zpětvzetí došlo až podáním doručeném rozhodčímu soudu dne 3. 6. 2008, byl rozhodčí soud vázán pravidly rozhodčího soudu a jeho konstantní rozhodovací praxí v obdobných otázkách, proto návrhu na vrácení 50-ti procent poplatku nemohl vyhovět, neboť nebyly splněny podmínky zakotvené v ust. § 5 Přílohy k rozhodčímu řádu - Pravidla o nákladech pro vnitrostátní spory. Dále zde uvedl, že vydané usnesení „se sice může zdát velmi přísné, a rozhodčí tribunál při jeho projednávání nedospěl k jednomyslnému závěru“. Při analýze ust. § 5 Pravidel o nákladech pro vnitrostátní spory (dále jen „Pravidla“) vycházel ze standardních interpretačních postupů, zejména z pravidla, že slova obsažená v příslušném ustanovení musí mít svůj význam, že je nutno vykládat celé ustanovení v celkové souvislosti a s přihlédnutím k cíli a k účelu daného ustanovení. Při výkladu využíval rovněž standardních logických argumentů a obecných výkladových zásad.

Odvolací soud při svém rozhodování vycházel ze zjištění ohledně průběhu rozhodčího řízení, přihlédl k úkonům a postavení účastníků v něm a přihlédl i k charakteru rozhodčího řízení.

Podle ust. § 13 odst. 2 zák. č. 216/1994 Sb., v platném znění, stálé rozhodčí soudy mohou vydávat své statuty a řády, které mohou určit též způsob řízení a rozhodování a jiné otázky související s činností stálého rozhodčího soudu a rozhodců včetně pravidel o nákladech řízení a odměňování rozhodců. Podle odst. 3 téhož ustanovení, jestliže se strany dohodly na příslušnosti stálého rozhodčího soudu a neujednaly si v rozhodčí smlouvě jinak, platí, že se podrobily předpisům uvedeným v odst. 2, platným v době zahájení řízení před stálým rozhodčím soudem. Podle ust. § 30 téhož zákona, nestanoví-li zákon jinak, užije se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

Podle Řádu žalovaného ve znění ke dni 1. 2. 2007, § 41 o nákladech rozhodčího řízení, pak součástí tohoto Řádu jsou Pravidla o nákladech rozhodčího řízení uvedená v příloze A (dále jen „Pravidla“). Podle § 5 odst. 1 Pravidel, bylo-li zpětvzetí žaloby v plném rozsahu doručeno rozhodčímu soudu nejpozději 7 dnů před datem nařízeného prvního ústního jednání ve věci, vrací se žalobci 50 procent rozdílu poplatku zaplaceného z hodnoty žaloby a minimálního poplatku.

Se zřetelem k výše uvedenému odvolací soud při posuzování opodstatněnosti uplatněného nároku vycházel z charakteru rozhodčího řízení, jehož účelem je snazší a rychlejší řízení oproti řízení soudnímu, ale jeho důsledkem však nemůže být větší postih účastníka oproti soudnímu řízení tak, jak se stalo v této věci. Jestliže žalobce zaplatil poplatek a ne v nepatrné výši, pak za stavu, kdy z důvodu zpětvzetí žaloby bylo rozhodčí řízení zastaveno, legitimně očekával, že mu bude vrácena alespoň část zaplaceného poplatku podle § 5 odst. 1 Pravidel. Jestliže žalovaný se tomu bránil s poukazem na nedostatek pravomoci soudu a na dikci ustanovení Pravidel, pak odvolací soud tyto jeho námitky neakceptoval. Rozhodčí řízení má ve srovnání se soudním řízením řadu výhod, např. neformálnost, postavení rozhodců a jejich výběr, jednoinstančnost, volnost při výběru zastoupení, jednání neveřejné, rychlost a snadná vymahatelnost, nižší náklady, např. i výše poplatků oproti soudním. V této souvislosti proto nelze odhlédnout od soudního řízení, resp. postupu soudu v identické věci - kdy došlo k zastavení řízení předtím, než se začalo ve věci jednat, a s vrácením soudního poplatku. Vrácení soudního poplatku upravuje za tohoto stavu zákon o soudních poplatcích a nikoliv Řád a Pravidla určená žalovaným, byť by se jim žalobce v souvislosti s rozhodčí smlouvou podrobil.

Podle ust. § 10 odst. 3 zákona o soudních poplatcích soud vrátí z účtu soudu zaplacený soudní poplatek, který je splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti, bylo-li řízení zastaveno před prvním jednáním. Účelem vrácení soudního poplatku při zastavení řízení je především motivace účastníků k mimosoudnímu řešení sporu a i v průběhu řízení např. v případě podání odvolání či dovolání, tak poskytnutí časového prostoru ke zvážení, zda bude účastník trvat na věcném projednání. K zastavení řízení však musí dojít před prvním jednáním ve věci, a nikoliv před nařízením prvního ústního jednání, jak stanovil žalovaný v Pravidlech, která podle odvolacího soudu poškozují účastníka rozhodčího řízení oproti účastníku soudního řízení a vytváří jejich nerovnost. A za tohoto stavu nárok žalobcem uplatněný a požadující vrácení takového plnění byl důvodný a opodstatněný. Právě z tohoto důvodu odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako nesprávný, resp. nespravedlivý podle ust. § 220 odst. 1 písm. b) o. s. ř. změnil tak, že žalobě z větší části jako opodstatněné vyhověl. Odvolací soud posuzoval zejména, jak již je uvedeno výše, charakter rozhodčího řízení a úkony účastníků v něm, a zejména přihlédl k hledisku spravedlnosti soudního rozhodnutí založeného na podkladě zákona, a nikoliv na Pravidlech, resp. Řádu žalovaného, které sám stanovil, což ostatně i sám žalobce dílem respektoval, neboť se domáhal zaplacení poloviny zaplaceného poplatku. Odvolací soud proto vycházel z těchto Pravidel respektovaných žalobcem při určení výše plnění, což jej vedlo k tomu, aby rozsudek soudu I. stupně v rozsahu určeným těmito Pravidly v zamítavé části jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil. Šlo o rozdíl mezi výší nároku, který žalobce uplatnil, a rozdílu s minimálním poplatkem, který činí 7.000,- Kč, určeného podle sazebníku, resp. vzhledem k výši plnění, jehož se žalobce domáhal, 3.500,- Kč. Odvolací soud potvrdil i rozhodnutí soudu I. stupně, které se vztahovalo k příslušenství, které žalobce požadoval od 26. 3. 2009 do 13. 8. 2009. To proto, že žalobce nedoložil, kdy vyzval žalovaného k plnění, a za tohoto stavu odvolací soud při posuzování o počátku prodlení vycházel z data, kdy žalovanému byla doručena žaloba, což se stalo dne 13. 8. 2009. Tímto datem se žalovaný ocitl v prodlení, a proto žaloba domáhající se zaplacení i příslušenství z částky, která byla žalobci přiznána, tj. 496.500,- Kč přiznal úroky z prodlení v zákonné výši, a to od 14. 8. 2009 do zaplacení.

Výrok o nákladech řízení byl učiněn podle ust. § 224 odst. 2 ve vztahu k ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobce byl v řízení úspěšný a náklady mu vznikly v souvislosti s právním zastoupením. Jejich výše byla stanovena podle vyhl. č. 484/2000 Sb., v platném znění, podle ust. § 3 pol. 5 ve výši 47.300,- Kč za řízení před soudem I. stupně a v téže výši za řízení před soudem odvolacím plus 1.200,- Kč za hotové výdaje před soudem I. stupně a 800,- Kč za řízení odvolací, celkem 96.700,- Kč.

Proti tomuto rozsudku **j e** dovolání přípustné a lze je podat do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 1.

V Praze dne 27. dubna 2011

JUDr. Jaroslava Chaloupková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
N.B.